

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Prop. 56 L

(2022–2023)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Lov om opphevelse av eldreombudsloven

*Tilråding fra Helse- og omsorgsdepartementet 17. mars 2023,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Støre)*

1 Hovedinnholdet i proposisjonen

Helse- og omsorgsdepartementet legger med dette fram forslag til lov om opphevelse av lov 19. juni 2020 nr. 80 om Eldreombudet (eldreombudsloven).

Forslaget er knyttet til avvikling av eldreombudet jf. Prop. 1 S (2022–2023), Innst. 11 S (2022–2023) og Stortingets vedtak 264, 14. desember 2022. Se også Prop. 115 S (2021–2022) om tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2022.

2 Bakgrunn

2.1 Om Eldreombudet

Eldreombudets virksomhet er hjemlet i lov om Eldreombudet (eldreombudsloven) av 8. juni 2020 og ledes av et eldreombud. Eldreombudet er et uavhengig forvaltningsorgan, og hovedoppgaven er å bidra til å fremme eldres interesser og behov på alle offentlige og private samfunnsområder. Eldreombudet skal arbeide på systemnivå og ikke gå inn i enkeltsaker. Eldreombudet er lokalisert i Ålesund. Siden oppstarten i 2020 har ombudet etablert virksomheten og engasjert seg på en rekke områder, bl.a. eldres situasjon under pandemien, utfordringer i helse- og omsorgstjenesten og konsekvenser av økende digitalisering. Staten har delvis overlappende oppgaver med andre statlig finansierte aktører.

2.2 Avvikling av virksomheten

Regjeringen varslet i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2022 at den ville foreslå å avvikle Eldreombudet med virkning fra 1. juli 2023. Medarbeiderne i ombudet ble umiddelbart varslet om foreslått avvikling, og departementet, med forbehold om Stortingets vedtak, startet umiddelbart arbeidet med å avvikle virksomheten i tråd med retningslinjer for avvikling av statlige virksomheter. Virksomheten hadde fem årsverk i 2022, og hadde pr. januar 2023 fire årsverk, hvorav ett er et engasjement. Ansattes rettigheter skal ivaretas i prosessen i tråd med statsansatteloven. Eldreombudet er bedt om å forberede avvikling av virksomheten, og Helse- og omsorgsdepartementet vil ev. tre inn i ombudets langsiktige avtaler. Stortinget har gitt tilslutning til regjeringens budsjettforslag i Prop. 1 S (2022–2023) og vedtatt nedleggelse av Eldreombudet i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2023.

3 Gjeldende rett

Lov om Eldreombudet danner rammen for Eldreombudets arbeidsområde og virksomhet. Det er i forarbeidene til loven (Prop. 64 L (2019–2020) Lov om Eldreombudet) vist til at en egen lov er egnet for å tydeliggjøre virksomhetens faglige uavhengighet og gi hjemmel for Eldreombudets tilgang til informasjon. Det ble videre vist til at en egen lov vil kunne gi en oppmerksomhet og

tyngde til Eldreombudets arbeid. Loven skal både bidra til å fremme eldres interesser i samfunnet og regulere Eldreombudets oppgaver og virksomhet slik at Eldreombudet kan ivareta dette formålet.

Loven fastslår at Eldreombudet er et uavhengig forvaltningsorgan administrativt underordnet Kongen og departementet som ikke kan instrueres i sin faglige virksomhet. Eldreombudet skal ledes av et Eldreombud som åremålsbeskikkes av Kongen i statsråd for en periode på seks år.

Eldreombudet skal etter lovens § 3 arbeide for å fremme eldres interesser på alle samfunnsområder overfor både det offentlige og private, og følge med på utviklingen i eldres situasjon. Det følger videre av lovens § 4 at Eldreombudet både kan virke av eget tiltak eller etter henvendelser fra andre. Eldreombudet har ikke myndighet til å avgjøre enkeltsaker og er ikke klageorgan for vedtak fra forvaltningen, men kan etter lovens § 5 avgi uttalelser om forhold som inngår i Eldreombudets ansvarsområde. Videre følger det av loven § 7 at offentlige og private uten hinder av taushetsplikt skal gi Eldreombudet opplysninger som er nødvendige for at Eldreombudet skal kunne utføre sine oppgaver etter loven. Eldreombudet skal også ha adgang til alle offentlige og private institusjoner hvor Eldreombudet vurderer det som nødvendig med slik adgang.

4 Behov for høring

Det er som følge av Stortingets budsjettvedtak ikke midler til videre drift av Eldreombudet. En

høring av forslag til opphevelse av loven framstår åpenbart unødvendig ettersom avviklingen av Eldreombudet allerede er vedtatt av Stortinget og opphevelse av loven kun er en nødvendig konsekvens av dette. Lovforslaget har derfor ikke vært på høring.

5 Departementets vurdering

Eldreombudsloven regulerer kun Eldreombudets virksomhet og har ingen funksjon utover det. Som følge av at Eldreombudet skal nedlegges, har eldreombudsloven ikke lenger noen funksjon. Departementet mener derfor at loven må oppheves samtidig som virksomheten formelt legges ned. Dette betyr at loven må oppheves fra 1. juli 2023.

6 Økonomiske og administrative konsekvenser

Lovforslaget har ikke selvstendige økonomiske og administrative konsekvenser ut over det som følger av omtalte budsjettvedtak som innebærer en avvikling av Eldreombudet.

Helse- og omsorgsdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et fremlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om opphevelse av eldreombudsloven.

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om opphevelse av eldreombudsloven i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om opphevelse av eldreombudsloven

§ 1 *Opphevelse*

Lov 19. juni 2020 nr. 80 om Eldreombudet
oppheves.

§ 2 *Ikraftsetting*

Loven gjelder fra 1. juli 2023.

